

Tabela S2.6.4. Forma za pripremu informacionih lista predmeta

Naziv predmeta Ekotoksikologija

Sifra predmeta	Status predmeta	Semestar	Broj ECTS kredita	Fond časova
	obavezni	II	5	2P+1V

Studijski programi za koje se organizuje Master studije-BEZBJEDNOST HRANE

Uslovljenost drugim predmetima Nema uslova za prijavljivanje i slušanje predmeta

Ciljevi izučavanja predmeta

Izučavanjem ovog predmeta studenti produbljuju znanja o zagađujućim supstancama (prirodnim ili antropogenim) i njihovim štetnim i opasnim efektima koje mogu uzrokovati na djelove ekosistema, ljude, životinje i biljke. Predmet obrađuje osnovne pojmove koji su važni za ekotoksikologiju, porijeklo toksikanata, interakciju sa različitim ekosistemima, toksikokinetiku i toksikodinamiku koje imaju na žive sisteme.

Sadržaj predmeta (nastavne cjeline, oblici individualnog rada studenata, oblici provjere znanja) prikazan prema radnim nedjeljama u akademskom kalendaru:

Pripremna nedjelja	
I nedjelja	Osnovni termini, postulati i teorije, predmet izučavanja Ekotoksikologije. Izvori zagađivanja. Supstance antropogenog porijekla u životnoj sredini.
II nedjelja	Svojstva i hemijske transformacije toksikanata. Sudbina i ponašanje toksikanata u biološkim sistemima i životnoj sredini.
II nedjelja	Vježbe: Jedinice koncentracije zagađivača
III nedjelja	Metode za mjerenje, procjenu, praćenje i predviđanje efekta ksenobiotika na biološke sisteme (biomarkeri, lab. testovi toksičnosti, metode populacione ekotoksikologije).
III nedjelja	Vježbe: Stehiometrijski zadaci iz oblasti zaštite životne sredine
IV nedjelja	Metode u ekotoksikološkim istraživanjima na nivou životnih zajednica i ekosistema.
IV nedjelja	Vježbe: Statistička obrada podataka i analiza rezultata laboratorijskih testova toksičnosti.
V nedjelja	Klasifikacija i osobine neorganskih toksikanata. Klasifikacija toksikanata prema uticaju na životnu sredinu i na zdravlje ljudi.
V nedjelja	Vježbe: Procjena uticaja hemikalija na štetnost i toksičnost u ekosistemu.
VI nedjelja	Tok i procesi koji izazivaju nastanak i rasprostranjenost zagađujućih materija u atmosferi.
VI nedjelja	Vježbe: Proračuni rastvorenih sastojaka vode iz podataka za elektroprovodljivost i jednačine procesa koagulacije sirove vode za pice
VII nedjelja	Posledice aerozagadenja, oštećenje vegetacije, korozija metala, oštećenje industrijskih postrojenja i instalacija, klimatske promjene, pogoršanje kvaliteta slatkih voda, zemljišta, mora, oštećenje šumskih i dr.ekosistema. Zdravlje čovjeka
VII nedjelja	Vježbe: Osnovni principi procjene rizika po zdravlje ljudi
VIII nedjelja	Hemikalije koje zagađuju zemljište.
VIII nedjelja	Vježbe: Uzorkovanje sedimenta i priprema uzorka za analizu
IX nedjelja	Mikropolutanti organskog porijekla u vodama. Adsorpcija, sorpcija, raspodjela
IX nedjelja	Vježbe: Određivanje sadržaja metala u uzorcima zemljišta (AAS)
X nedjelja	Organske kiseline i baze. Bioakumulacija. Proces transformacije fotoliza, hidroliza, biodegradacija.
X nedjelja	Vježbe: Izračunavanje indeksa i indikatora hidrobiološkog kvaliteta vode (saprobiološki, biološki i mikrobiološki indikatori kvaliteta prirodnih voda)
XI nedjelja	Pesticidi. Insekticidi (OC, OP, CB, sintetisani piretroidi).
XI nedjelja	Vježbe: Određivanje koncentracije polutanata u uzorcima vode (UVVI metoda)
XII nedjelja	Herbicidi. Fungicidi. Fenoli. Halogenizirani alifatični i monociklični aromatski hidrokarboni. Ftalni estri
XII nedjelja	Vježbe: XRD analiza realnog uzorka
XIII nedjelja	Metali u životnoj sredini. Biodostupnost, biokoncentracija, bioakumulacija i biomagnifikacija metala.
XIII nedjelja	Vježbe: Određivanje sadržaja Hg u brašnu i sličnim namirnicama.
XIV nedjelja	Perzistentni organski polutanti (POPs). PCDDs, PCDFs, PAHs, PCBs.
XIV nedjelja	Kolokvijum
XV nedjelja	Biološki kontaminanti. Radiološki kontaminanti

XV nedjelja	Popravni kolokvijum. Priprema za završni ispit
Metode obrazovanja Predavanja. Konsultacije. Laboratorijske vježbe. Seminarski radovi.	
Opterećenje studenata	
<p style="text-align: center;"><u>Nedjeljno</u> 5 kredita x 40/30 = 6 sati i 40 min</p> <p style="text-align: center;"><u>Struktura:</u> 2 sata predavanja 1 sat vježbi 3 sata i 40 minuta samostalnog rada uključujući i konsultacije</p>	<p style="text-align: center;"><u>U semestru</u> Nastava i završni ispit: (6 sati i 40 min x 16) = 106 sati i 40 min</p> <p>Neophodne pripreme (administracija, upis, ovjera prije početka semestra (2 x 6 sati i 40 min) = 13 sati i 20 min.</p> <p>Ukupno opterećenje za predmet : (5 x 30) = 150 sati</p> <p>Dopunski rad: Priprema popravnog kolokvijuma i ispita, uključujući i polaganje popravnog kolokvijuma i ispita 30 sati Struktura opterećenja: 106 sati 40 minuta (nastava) + priprema (13 sati i 20 min.) + 30 sati (dopunski rad)</p>
Obaveze studenata u toku nastave: Studenti su u obavezi odraditi programom predviđene vježbe.	
Literatura: 1. I. Teodorović i S. Kaišarević, Ekotoksikologija, Novi Sad, Prirodno matematički fakultet, 2015 2. M.L.Milošević, S.Lj.Vitorović, Osnovi toksikologije sa elementima ekotoksikologije, Naučna knjiga Beograd, 1992 3. M.C.Newman, M.A.Unger: Fundamentals of Ecotoxicology, Leis Publisher, 2003 4. Abdullah, M.J.Ringstad, O.Kveset: Polihlorinated biphenyls in the sediment of the inner Oslofjord, water, air and soil pollution. 5. V.R.Radmilović, Kancerogeni u radnoj i životnoj sredini, Beograd 2002	
Ishodi učenja (usklađeni sa ishodima za studijski program): Student: - Poznaje supstance antropogenog porijekla u životnoj sredini - Objasnjava tok i procese koji izazivaju nastanak i rasprostranjenost zagađujućih materija/kontaminenata u životnoj sredini i u organizmu, objašnjava njihova svojstva i transformacije - Klasifikuje osnovne grupe neorganskih i organskih zagađivača/ kontaminenata - Upoređuje osnovne vrste zagađivača/kontaminenata po njihovim osobinama, strukturi i njihovoj toksičnosti na biljni i životinjski svijet, čovjeka i životnu sredinu - Integriše usvojena teorijska i eksperimentalna znanja u pravcu zaštite životne sredine i čovjeka od zagađivača/kontaminenata - Planira strategiju zaštite životne sredine i čovjeka od potencijalnih akcidentnih situacija - Preporučuje eksperimentalne tehnike za monitoring važnih zagađivača/kontaminenata - Pokazuje osnovne laboratorijske vještine i vještine timskog rada	
Oblici provjere znanja i ocjenjivanje: Prisustvo predavanjima i aktivnosti u toku predavanja 0-2 poena Aktivnosti na vježbama i predati izvještaji – 0-3 poena, Kolokvijum – 30 poena, Seminarski rad 15 poena. Završni ispit - 50 bodova	
Ocjena: broj poena: A (≥ 90 do 100 poena); B (≥ 80 do < 90); C (≥ 70 do < 80); D (≥ 60 do < 70); E (≥ 50 do < 60); F < od 50	
Ime i prezime nastavnika i saradnika: Doc. dr Milica Kosović Perutović	

Specifičnosti koje je potrebno naglasiti za predmet:

Laboratorijske vježbe se izvode u grupama od po najviše 10 studenata.

Napomena (ukoliko je potrebno):